

Het dorp Aduard

Het dorp Aduard is ontstaan tijdens de ontmanteling van het klooster. Het enorme verlaten gebouwencomplex trok handelaren in bouwmaterialen aan die zich van lieverlee vestigden aan het Binnendiep. Hiervandaan werden de kloostermoppen vervoerd naar talloze plaatsen in de provincie en daarbuiten. De eerste huizen in Aduard zijn gebouwd langs dat diep (nu Hofstraat) en het tegenwoordige Kaakheem.

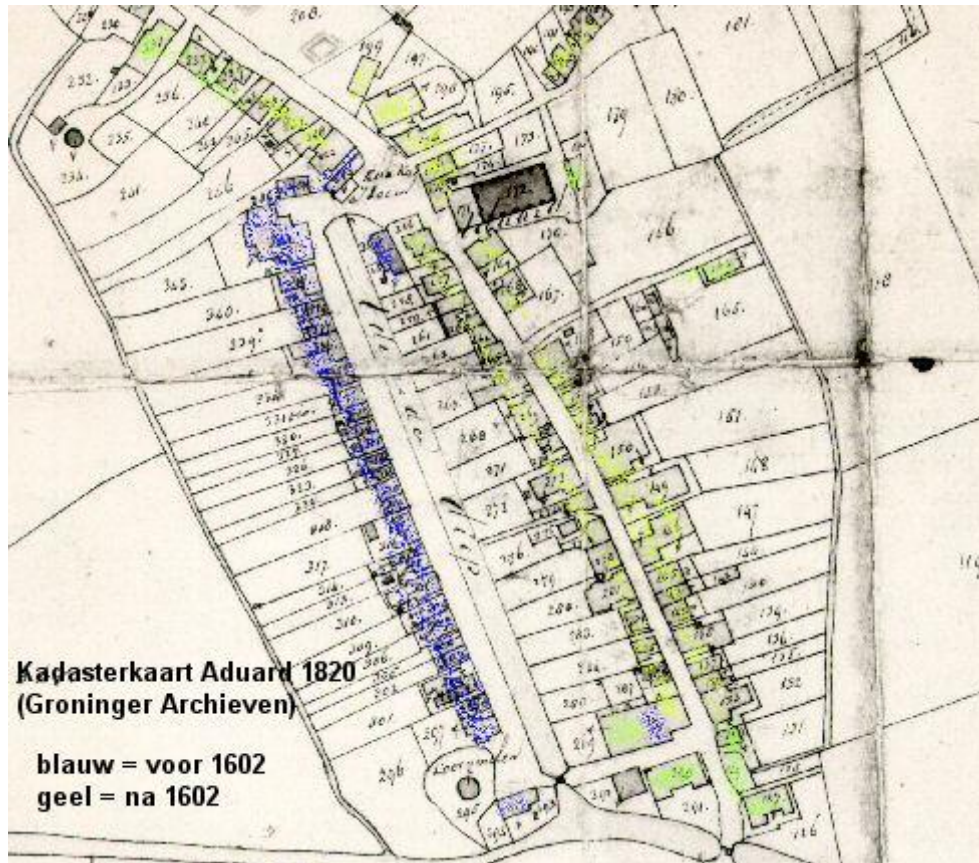
In 1595 werd de ziekenzaal van het klooster in gebruik genomen als Protestantse kerk en kreeg de nieuwe bevolking van Aduard haar eerste predikant. Steeds meer kloostergebouwen verdwenen, waaronder de majestueuze abdijkerk, en het terrein werd geschikt gemaakt voor permanente bewoning. In 1602 verzochten de inwoners de Provincie hun toe te staan de weg door het klooster te verhogen en een brug te maken over de Lent.

Men wilde dat de reizigers en kooplui die van Groningen of van Zuidhorn kwamen, door het dorp zouden gaan en niet eraan voorbij. Men legde dus de Heerweg om van de plaats waar nu

herberg Onder de Linden staat tot aan de in 1974 gesloopte Piepbrug. De weg boog na de brug af naar rechts om langs de Hamstertocht weer aansluiting te maken op de Heerweg.

Zo is het ook gebeurd. Dit houdt in dat de huizen die onder het niveau van de Burg. Seinenstraat liggen, gebouwd zijn vóór 1602. Op onderstaande kadasterkaart van 1820 zijn deze blauw gekleurd.

Bij de bouw van de eerste dorpswoningen werden gebroken kloostermoppen gebruikt voor de binnenmuren en de zij- en achtergevels. Voor de voorgevel kocht men nieuwe stenen (koopmanskant moet netjes zijn).

Alhoewel er vooral in de 20e eeuw veel van deze originele woningen gesloopt zijn, kent Aduard nog verscheidene met oud metselwerk. Bij de renovatie van een woning aan de Burg. Seinenstraat in het najaar van 2004 werd een kloostermoppen binnenmuur ontdekt met een dichtgemetselde doorgang. Zie foto beneden.

Bestuur en politiek

Gemeente Aduard 1811-1990 (Wierum zonder 'geel')

In de Middeleeuwen sprak de abt van Aduard recht over de burgers die woonden in de corpuslanden van het klooster. Dit gebied wordt de rechtstoel Groot Aduard genoemd, dat toen de kerspelen Den Ham, Fransum, Garnwerd, Oostum, Wierum en Hoogemeeden omvatte. Aduard zelf was geen kerspel, maar bestond alleen uit het kloosterterrein en een paar hectaren er omheen. Na de opheffing van de abdij vervielen die rechten aan de provincie Groningen die ze eerst verhuurde en later verkocht. (Lagemeeden behoorde bij de rechtstoel Vredewold.)

In 1795 aan het begin van de Bataafs-Franse tijd veranderde de wereld in Nederland behoorlijk. Veel van de instellingen die we nu kennen zijn toen ontstaan: burgerlijk bestuur, notariaat, dienstplicht, kiesrecht etc. In 1798 werd een gemeente Aduard ingesteld, bestaande uit de volgende gebieden: Den Ham, Den Horn, Lagemeeden, Hoogemeeden, Wierum, Fransum, Hoog- en Leegkerk, Dorkwerd en Oostum. In 1811 waren de laatste vier eraf gehaald en kreeg de gemeente Aduard de omvang die het tot de herindeling heeft gehad.

J. van Barneveld, burgemeester van Aduard van 1916 tot 1946
(Groninger Archieven)

Lijst van burgemeesters van Aduard

		Burgemeesters van Aduard	
51	1811	Hermannus ter Veer	
52	1813	Kornelis Jacobus Boelens	
53	1823	Hendrik Bennema	
54	1856	Gaaike Bennema	
55	1867	Warmolt Tonckens	

56	1877	Alexander C.J.F. Bouwmeester	
57	1879	Albertus Petrus ter Meulen	
58	1879	Albertus Houwinck	
59	1884	Sebo Cornelis Tuymelaar	
60	1897	Harmannus Gaaikema	
61	1902	Antonie Willem Kamp	
62	1904	Djurre Pieter Teenstra	
63	1916	Joan van Barneveld	
64	1946	H. Seinen	
65	1961	Jaap H.G. Goeman Borgesius	
66	1980	Tjakko Tjakkes	
67	1982	Hendrik Blok	